

דניס ברנשטיין - פסיכולוג קליני והבעלים של חברת סייקטק

פרופיל
אישי

בעריכת שרית ארנון-לרנר

רקע אישי

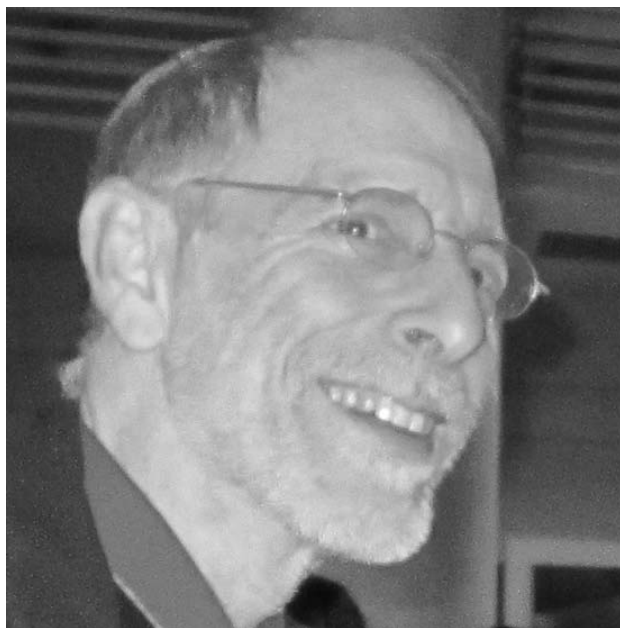
בתנועה. לאחר סיום התואר בשנת 1981 חזרתי לארצות הברית והתמחיתי בפסיכולוגיה קלינית-קהילתית ברדינג, אזור כפרי בצפון קליפורניה, כאשר הבעיות הנפוצות במרכז לבריאות הנפש היו קשורות לאלומות במשפחה ולגילוי עריות. עליתי לארץ בשנת 1982. את הצבא עשיתי "שלב ב" והתלונה העיקרית שלי הייתה כי זה לא מספיק קשה. לאחר מכן, בקורס קצינים, כבר לא התלוננתי על כך. איך העולם מסתובב, הנשק המסמל את זוועות מלחמת וייטנאם, ה-M16, עכשיו מונח בידי וללא התנגדות. למזלי לא הייתי צריך לתפעל אותו חוץ מאשר במטווחים. שנים עשיתי מילואים בלשכת הגיוס בבאר שבע כקב"ן ושמחתי כי יכולתי לשרת

נולדתי בלוס אנג'לס, גדלתי בבית נורמטיבי עם חברים נורמטיביים ובתי ספר ציבוריים נורמטיביים. היה ברור ונורמטיבי לשאוף להגיע לאוניברסיטה, וכך עשיתי. התקבלתי לתואר ראשון בפסיכולוגיה ל-UCSB (אוניברסיטת קליפורניה סנטה ברברה). לאחר כמה שיעורים הבנתי כי עכברים במבוכים לא מעניינים אותי כמו שתורת נפש האדם מעניינת. עברתי לנושאים קרובים יותר ללבי, דתות העולם. העברתי ארבע שנים נפלאות בחקר נפש האדם דרך תורות רוחניות מהמערב (ובעיקר) מהמזרח.

אלו היו ימי וייטנאם הסוערים, והסערה הגיעה גם לרחובות סביב הקמפוס. השתתפתי בפעולות לא נורמטיביות בעליל, אבל כאלו שקידמו בסופו של דבר את יציאתה של ארצות הברית מסיבוכי מלחמה מיותרת ואבודה מראש. מבחינתי, הלקח החשוב ביותר היה הבנת הכוח של הפרט על הכלל, והיכולת שלו לבקש שלום ולרדוף אחריו עד למימוש. בתקופה הזאת התהוו אצלי דרכי חשיבה המלוות אותי עד עצם היום הזה.

לאחר הלימודים נסעתי מזרחה על מנת לגעת בשולי המעשה שבמחשבה שבה עסקתי מספר שנים. בדרך להודו עצרתי בישראל, בעיקר כדי לחוות את הניסוי הסוציאליסטי שנקרא "קיבוץ" (גדלתי בבית עם אב סוציאליסט והתביישתי בשמי האמצעי, יוג'ן, עד שנאמר לי כי נקראתי על שם יוג'ן דבס שגרף כמעט מיליון קולות בבחירות לנשיאות ארצות הברית בשנות ה-30 של המאה שעברה!). חצי שנה של התנדבות בעין חרוד (מאוחד) גרמה לי להתאהב בארץ. מהודו חזרתי לישראל דרך טורקיה, אפגניסטן, אירן ופקיסטן (הזמנים השתנו מאז...), ושהיתי כמה חודשים נוספים בארץ. לאחר מכן חזרתי לארצות הברית ללימוד לימודי השלמה כדי להמשיך (בכל זאת) לתואר שני בפסיכולוגיה.

בתחילת הלימודים כאן לתואר שני, ב-1978, הכרתי את אשתי, דניאל, במרכז שיקום - היא עבדה כמדריכה ב"מועדון שלום" בירושלים. ד"ר מרק ספיבק ז"ל הקים את המרכז המוצלח הזה לעבודה קהילתית שיקומית למטופלים כרוניים. המרכז נסגר אמנם מפאת "בעיות תקציב", אבל שימש כבסיס רעיוני לעשרות מסגרות דומות. היום היא עובדת כמטפלת

את מדינתי גם בבגדים אזרחיים! מאז גידלנו שלושה ילדים נפלאים, הגונים, ישרים ומעט שובבים, כמוני. יאיר הבכור, בן 33, נמצא עם אשתו, שוש, עכשיו בשליחות בשיקגו, הם מלמדים תנ"ך, יהדות ועברית. יוחאי, בני השני, בן 30, סיים את תוכנית "צוערים למדינה" ועובד במשרד הכלכלה. הוא מאמין כי ניתן לשנות מבפנים. מירב, אשתו, סיימה לימודי פסיכולוגיה במכללת רופין ומחפשת מקום התמחות. בתנו שירה, בת 28,

שרית ארנון-לרנר, פסיכולוגית תעסוקתית מומחית.

המלצות על פסיכולוגים מעניינים או בעלי תפקיד מעניין אפשר להעביר במייל לשרית ארנון לרנר sarit.arnon@gmail.com

לומדת עכשיו בפריז בתוכנית החלפת סטודנטים של בצלאל במגמת אופנה. כעת, במרומי גיל 61, אהיה לראשונה לסב.

התחביבים שלי

מאז שוויתרתי על הטרומבון בגיל 12, אני מתופף. ניגנתי בהרכבים שונים בקליפורניה, שניגנו מוזיקת פופ, רוק או ג'אז. למדתי ולימדתי. ניסיון העבודה הראשון שלי בישראל היה ללמד תופים במתנ"ס. משום שהייתי רגיל ללמד אחד על אחד, התקשיתי ללמד, בלי לדעת את השפה ובלי הכלים המתאימים, קבוצה של ילדים מלאי מרץ (היום היינו אומרים ADHD) בעזרת מערכת תופים אחת, שכולם התנפלו עליה. חוויה מוצלחת יותר, וכבוד גדול, היו ההזדמנויות לנגן דרבוקה עם הרב שלמה קרליבך ז"ל ולהקתו. לבו היה גדול מדי לגופו והוא נפטר כידוע בטרם עת.

בכל מקרה, עד היום אני מנגן, והמערכת נמצאת במשרד שלי כי אין לי מקום בבית. חוץ מזה התחלתי ללמוד טבלה (תוף הודי) בטיול השני (הפעם עם אשתי) להודו לפני שנתיים. מתופפים של רוקנרול לפעמים מציידים את עצמם בתופים מכל גודל וסוג, ועושים show שלם. זה נחמד, אבל הטבלה מייצגת עבורי את העיקרון של "לעשות יותר עם פחות", או, בד"ר גרון המקומי, "זה מה יש ועם זה ננצח".

תחביב נוסף הוא הטאי צ'י, שאני מתרגל כבר כעשור ונהנה מהפשטות והזרימה ללא מאמץ. כמו העיקרון של הטבלה, גם את העקרונות של הטאי צ'י חשוב לשלב בחיי היומיום.

סדר יום טיפוס

לרוב אני מגיע למשרד של סייקטק לפני העובדים, ומתרגל קצת טאי צ'י בשקט. הבוקר מוקדש למענה לדוא"לים ולעבודה עסקית, לא הכי אהוב עלי אבל "מישהו צריך לעשות את זה". בהתאם ליום, יש פגישות עם הצוות הפנימי ולפעמים נסיעות לשותפים בחוץ, אוניברסיטאות, שירותי בריאות, משרדי ממשלה למיניהם. אתמול, למשל, נסעתי לחיפה להיפגש עם צוות הצפון (שלושה אנשי מחשב מהטכניון המפתחים את הפלטפורמה האינטרנטית), והיום ישבתי במשרד עם צוות הפיתוח של הגרסה הערבית של ה-WISC-IV (אני גאה במיוחד בתרומה צנועה זו למגזר הערבי שחסרים לו כלים עוד יותר מאשר למגזר היהודי). לפעמים יש חלון לארוחת צהריים בבית. החברה עברה למעון חדש בימים האחרונים, ותכננתי כוונה חדר טיפול שנוציע לפסיכולוגים עצמאיים, אבל בלבי אני מקווה לחזור לשעות קליניקה, שכבר כמה שנים איני מנהל.

רקע מקצועי

את התואר הראשון בפסיכולוגיה למדתי בסנטה ברברה ואת התואר השני סיימתי באוניברסיטה העברית ב-1981. שמחתי להתקבל לאוניברסיטה העברית לתואר השני, למרות שהיה

קצת קשה להתרגל לאווירה במחלקה (שעת קבלה? בסנטה ברברה הדלת הייתה פתוחה רוב הזמן, לפרופסורים קראנו בשמותיהם הפרטיים, ואכלנו איתם בלובי).

אמנם עוד טרם התואר התחלתי את הדרך המקצועית בסנטה ברברה כאשר התנדבתי בבית בשם Sanctuary House. מרכז לטיפול בצעירים על בסיס רדיקלי של הורדת החומות בין מטפל ומטופל. כולם חיו ביחד, הכינו אוכל ואכלו ביחד, ועשו כל מה שצריך כדי להחזיק את הבית ואת דייריו. היה ליווי מקצועי החל מפסיכיאטר וכלה בצוות אחיות. כדורים היו במינוי מינימום, וכל דייר היה חופשי לבוא ולצאת כרצונו. היום איני יכול לשפוט את הניסיון ואף קיימים מודלים דומים, אבל דבר אחד בטוח למדתי, שאין מה לפחד מהאחר, "המשוגע", "הפסיכואטי".

בתהליך ההתמקצעות אנו בונים לעצמנו מגבלות, הקשרים פנימיים ואסכולות להבנה. כולם הכרחיים לעבודתנו היומיומית, ושיחה אחד עם השני בשפה משותפת. אבל מי שלא התנסה קודם במגע ישיר ללא ההגדרות המחשבתיות האלו, יהיה לו

קשה יותר לחתור בחזרה למגע הבלתי אמצעי, מאשר מי שהתנסה במגע ישיר ולאחר מכן בנה הגדרות. את ההתמחות הקלינית בארץ התחלתי בטלביה ומרפאותיה. תמיד נמשכתי למקרים הקשים יותר. הפרעות חשיבה תמיד קסמו לי ולרוב אני מבין "מאיפה זה בא". המטופל הסכיזופרני שלמשל טען כי מטוס DELTA 231 יתרסק ביום שלישי בשבוע הבא בדרך לסידני, מסתפק בחיזוק התאמתות של התחזית במטוס AIR FRANCE 312 שחזר לשדה התעופה, בגלל תקלה ביום שני בדרך לפריז. קרוב מספיק, לא? בוודאי, כי זה הזוי אבל לא נעדר קשר והקשר. את המשך ההתמחות עשיתי בעליית הנוצר.

ימים יפים ליד מורי ורבי (אחד מהם) פרופ' ראובן פוירשטיין ז"ל. הוא היה בין הראשונים להצביע על כך שהגמישות הקוגניטיבית רבה יותר ממה שאנו רגילים לחשוב. מהצד השני, לטעמי הקוגניציה לא תמיד גמישה עד כדי שילוב ילדים חריגים מאוד במערכות מיינסטרים, שתמיד הייתה מגמתו. לא מעט ויכוחים סובבו את הנושא הזה איתו, ובלעדיו. אבל ממנו

למדתי קצת ענווה בפני אתגרים גדולים. לצטט את פרקי אבות בהקשר זה "לא עליך המלאכה לגמור ואין אתה בן חורין להיבטל ממנה" (ב' י"ט). בסוף שנות ה-80 ירדנו לנגב ובלינו כמה שנים בירוחם. שם עבדתי בין היתר במערכות חינוכיות (שפ"ח ירוחם, שפ"ח מצפה רמון, ופרילנסר בפנימייה בשדה בוקר, וגם בבית הספר לאמנויות במצפה). צברתי ניסיון גם במרכז ברה"ן בבאר שבע.

הקמת חברת סייקטק

תוך כדי עבודה בשטח, מאז שהגעתי כעולה חדש, שמתי לב כי אין בישראל נגישות למבחנים ולציוד בסיסי לפסיכולוגים. רוצים שעון עצר? תיכנס לחנות ספורט. רוצים ספרות אבחונית? אולי תמצאו בחנות ספרים, או שתחכה עד שחבר יביא מחו"ל. מבחנים כמעט שלא היו בארץ "על המדף", ואולי דרך פקס או בני משפחה היה אפשר להשיג חרשך אחר חודש וחצי מחו"ל. לא היו קטלוגים של מוצרים, לא היו טפסים מקוריים, לא היו מקורות תמיכה מקצועיות או טכניות לשאלות של פסיכולוגים. בעיקר לא הייתה הוצאה לאור של מבחנים חדשים כחול לבן. לכן בשנת 1994 נכנסתי לתחום בתקווה למלא את החסר. חברת סייקטק הוקמה מחדר השינה שלנו בירוחם. קולות פקס רעשו לאוזננו באמצע הלילה כאשר ספקים מחו"ל יצרו קשר. מדפסת הסיכות רעשה אף היא ביום בהפקת מידע ללקוחות. היינו שני עובדים. עברנו כמה גלגולים מאז. היום החברה התמקמה במשרד חדש בירושלים עם פעילות ענפה של פיתוח, הפקה, הפצה, תמיכה והכשרה בכל מה שקשור לאבחון מקצועי, הן בתחום הפסיכולוגי והן בתחומים נוספים של ריפוי בעיסוק, קלינאות תקשורת ותחומים נוספים. גדלנו לכ-15 אנשי צוות בתחומי תרגום ועריכה, מחקר ופסיכומטריה, מחשוב ושיווק.

חזון להמשך

אני פסיכולוג קליני. קיבלתי הכשרה כפסיכולוג קליני, רכשתי ניסיון בכך, ואני מאמין ביכולת הייחודית של המקצוע שלנו לסייע לאנשים במצוקתם, ולתרום לחברה כולה. עם זאת, בטוחני כי כל הסקטורים בהפ"י ובמשרד הבריאות קרובים יותר זה לזה מאשר למקצועות אחרים. אני יושב בצומת כל המסלולים ומקבל פניות מאנשי מקצוע לכלים עבור "מטופלים", "חניכים", "נועצים" או "משתקמים", כל אחד עם סיבות הפנייה שלו וכל אחד עם ההתמחות שלו, אבל כולנו מדברים ניבים של אותה השפה. לכן צר לי על הוויכוחים הפנימיים והנטייה של חלק מאיתנו להדגיש את הפערים בין כל הסקטורים במקום את המאחד אותם. החזון שלי בהקשר זה הוא איחוד כוחות של כל הסקטורים, חיפוש המשותף ולא המפריד על מנת להציג ולקדם את הפסיכולוגיה לא רק בתוך העולם שלנו אלא גם כלפי חוץ, כלפי החברה. גיבוש עמדות אחידות, המבוסס על good science, יכול לשמש מנוף למגוון תחומים שבהם יש לנו

מה להוסיף.

לדעתי לאיגוד פסיכולוגי חזק ומגובש כגוף מאוחד יש מה לתרום לנושאים של שינוי מדיניות חברתית, עידוד לימוד מקצוע הפסיכולוגיה החל מהתיכון, מעקב בתחומי הרפואה, חוות דעת מדעיות לבתי משפט (amicus curiae, ידיד בית המשפט) ותחומים רבים נוספים של פסיכולוגיה יישומית. פסיכולוגים בכלל, והפ"י בפרט, לא רק משקפים את פני החברה אלא גם יכולים לשנותה.

לגבי חברת סייקטק, החזון הוא לא רק עסקי אלא תפיסתי. קידום הכלים שלנו הוא פונקציה של חידוש ומחקר מתמשך. כמו בעולם כולו, התפקיד הזה נמצא בסקטור הפרטי. ממשלות אינן בנויות לפתח מבחנים פסיכולוגיים. כל כלי דורש מעקב, הכשרה ותמיכה, והשקעה חד פעמית אינה משיגה את המטרות האלו. השימוש בחומרים מקוריים מאפשר את המשך פיתוחם של כלים חדשים, ומוודא כי יישמרו זכויות היוצרים כחוק. המודעות לעניינים אלו גבוהה מאשר בעבר, אבל אנחנו עדיין רחוקים מעמיתינו באירופה ובארצות הברית.

מעבר לחזון ה"שימוש התקין והחוקי" במבחנים, הדבר המאתגר היום, כפי שמתרחש בכל העולם, הוא המעבר לדיגיטליזציה של האבחון. תהליך זה אינו רק העברה של מבחנים ושאלונים סטנדרטיים דרך המחשב או האינטרנט, אלא מינוף הטכנולוגיות החדשות והמתחדשות כחלק אינטגרלי של תהליך האבחון. בשפת המחשב: החל מהקלט לאורך העיבוד עד הפלט. עזרים אלו (עם שמות כמו computer perception, machine learning, big data) אינם באים על מנת להחליף את הקלינאי, אלא לסייע לו. כבר היום ניתן להעביר מבחנים אינטראקטיביים (כמו חלק ממבחני האינטליגנציה) בפורמט של טאבלטים (אחד לבודק ואחד לנבדק) או מסכי מגע, ולקבל את התוצאות מיד, ללא צורך בחישוב ידני. בחברת סייקטק אנו רק בתחילת המהפכה הזאת, והעבודה עוד רבה כדי להגיש באופן מקצועי ומעודכן את כלי האבחון שלנו לעולם הדיגיטלי בו אנו חיים. אני מזמין כל פסיכולוג להצטרף אלינו למסע המרתק הזה!

בגיליון אוקטובר 2014 התפרסמה
פינת הפרופיל על הפסיכולוג שפי שפס.

לאחרונה התבשרנו שהלך לעולמו בעקבות
הידרדות מצבו הבריאותי, עקב מחלתו,
שבה נלחם שנים ארוכות. שפי המשיך לעבוד,
ליצור ולכתוב עד סמוך למותו, ואף הספיק ליהנות
מפרסומה של פינת הפרופיל עליו.

**בשם צוות המערכת והסתדרות הפסיכולוגים,
תנחומינו למשפחתו. יהי זכרו ברוך!**

